50e jaar. — Nr 67. Zaterdag, 6 JUNI 1903.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad,

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags s donderdags en' s zaterdags.

Alle toezendinger van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **5** »
Een « » **4** »

Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 6 JUNI 1903.

Zijne Doorl. Hoogwaardigheid Mgr RUTTEN
BISSCHOP VAN LUIK
te Tongeren.

50-JARIG JUBBELFEEST VAN DE AARTSBROEDERSCHAP DER H. FAMILIE. — De dagen van zondag en maandag zullen in gulden letters aangeteekend blijven in de annalen van de broederschap der H. Familie. Maandag (2de Sinxendag) was het vijftig jaren geleden dat dit godvruchtig genootschap in onze stad is opgericht, en deze verjaring werd gevierd door schitterende plechtigheden, die opgeluisterd werden door de tegenwoordigheid van onzen welbemiden Bisschop, Mgr Rutten..

Zondag avond rond 6 ure in onze stad aangekomen, werd zijne Hoogw. aan de statie ontvangen en verwelkomd door de geestelijke en wereldlijke overheden der stad. Al de katholieke Maatschappijen van Tongeren en van het omliggende, hadden zich intusschen in stoet gevormd, en trokken voor Mgr Rutten voorbij, onder het onophoudend geroep van : *Leve Monseigneur !*

Nooit heeft men te Tongeren schitterender stoet met zoo talrijke vlaggen, banderollen, enz. door onze straten zien trekken. Aan al de huizen, op weinig uitzonderingen na, wapperden de pauselijke of nationale vlag. Het zou ons te ver leiden moesten wij in al de bijzonderheden overdezen stoet treden ; eene bijzondere melding nochtans verdient de 7e groep, *De Bloemenkorf*, een reusachtige bloem tuil van levende bloemen, die gedragen en omringd was door bruidjes, en ieders aandacht op zich trok.

Drie muziekkorpsen namen deel aan den stoet : De Koninklijke Harmonie der Concordia, de Koninklijke Fanfaren van Millen en de Harmonie van Rutten.

Eene bijzondere melding komt aan de Koninklijke Fanfaren van Millen toe.

Ondanks de vermoeienissen welke hare deelneming, denzelfden namiddag, aan het Bloemenfeest van Ruckslingen-op-Jaker, aan hetwelk zij sedert lang hare medehulp beloofd had, haar had veroorzaakt, heeft deze dapere Maatschappij er aan gehouden nog naar Tongeren te komen, ten einde het geëerbiedigd hoofd van het Bisdom te begeleiden.

Eer aan de inrichters van deze grootsche betooging !

Aan den ingang der kerk, werd Mgr Rutten verwelkomd door den Eerw. Heer Peeters, Pastoor-Deken, omringd van de geestelijkheid.

Vervolgens speelde het orchest een Jubelmarsch van M. Fr. Vranken, kapelmeester van O. L. V. Kerk. Daarna voerde het Zaaggenootschap der H. Familie, met begeleiding van orkest, de *Super Flumina* van Gevaert, uit.

Deze beide stukken werden op meesterlijke wijze vertolkt en wij kunnen niet nalaten M. Fr. Vranken, den ijverigen Kapelmeester en Bestierder van het Zaaggenootschap, van harte geluk te wenschen.

Na de uitvoering dezer schoone cantate, bedankte Mgr de Bisschop de inwoners over zijne schitterende ontvangst. Intusschen hadden de maatschappijen zich in haag gevormd op het Vrijthof, en brachten eene geestdriftige ovatie aan Zijne Doorl. Hoogw. bij het verlaten der kerk.

Maandag was het de eigenlijke dag voor het jubelfeest der H. Familie.

Om 6 ure 's morgends, had in O. L. V. Kerk de Generale Communie plaats. Gansch de middenbeuk der kerk, en een gedeelte der zijbenken waren opgeproopt van mansperson en, en het was een aandoenlijk en niet te vergeten schouwspel deze talrijke schaar van mannen, de H. Communie te zien ontvangen uit de handen des Bisschops zelf.

Om 10 ure, had de Hoogmis, met Pauselijke assistentie, plaats. Het Zangkoor voerde in de volmaaktheid, de Mis van Kalliwoda uit, voor soli, Koor en orchest.

Ten 4 ure 's namiddags waren al de leden der H. Familie wederom in volle getal in O. L. V. Kerk vereenigd. Zestien leden vierden hun gouden Jubelfeest als lid der H. Familie. Deze hadden plaats genomen in het koor, en ontvingen elk, uit de handen des Bisschops, een zeer prachtig diploma, als herinnering aan dit zeldzaam en heuglijk Jubelfeest.

Mgr de Bisschop voerde daarna het woord en in eene aandoenlijke toespraak deed hij de groote voordeelen kennen aan de Aartsbroederschap der H. Familie verbonden, en bewees en verzekerde tevens dat hetzelve een zekere weg tot den Hemel is. Mgr wenschte zestien leden Jubilarissen bijzonderlijk geluk, die vijftig jaren lang aan de Aartsbroederschap getrouw zijn gebleven, en drukte den wensch uit dat de andere leden dit schoone voorbeeld zouden navolgen.

De Eerw. Heer Kanonnik Peeters, onze geachte en eerbiedwaardige Deken en tevens Bestierder der H. Familie, bedankte Mgr den Bisschop in naam van al de leden voor zijne schoone en verheugende woorden. Tot tranen toe bewogen, dankte hij vooral Zijne Hoogw. dat hij deze plechtigheid met zijne tegenwoordigheid had willen opluisteren, niettegenstaande zijne talrijke en vermoeiende bezigheden, en beloofde dat in het vervolg alle maandagen, in de wekelijksche vergadering, een bijzonder gebed voor den Bisschop zou gestort worden, uit dankbaarheid en als herinnering aan dit feest.

Deze plechtigheid werd gesloten door het Lof, gezongen door Mgr, waarna het *Te Deum*, van Beauvais.

's Avonds had in de Concordia een bijzonder prachtig concert plaats, dat zeer wel gelukte. De zaal was zeer schoon versierd, en op het tooneel, dat schitterend verlicht was, prijkte het beeld der H. Familie.

Kortom, schoone en aandoenlijke feesten, die lang in het geheugen zullen blijven van al degenen die er deel aan genomen hebben.

Onze liberalen.

De liberale leden van onzen gemeenteraad hebben de toelating geweigerd om zondag Mgr Rutten, onzen welbemiden Bisschop, op het stadhuis te ontvangen.

Deze kleingeestige handelwijze is zeer streng beoordeeld geworden door onze medeburgers, die allen, om zoo te zeggen, zeer gehecht aan huunen godsdienst zijn, en die op tijd en stond, op schitterende wijze, zullen weten te toonen dat zij getrouw willen blijven aan hun glorierijk verleden en aan hunne godsdienstige overleveringen.

Voor de eerste maal dat Mgr Rutten naar Tongeren kwam als Bisschop, wilde onze bevolking haar geestelijk Opperhoofd ontvangen met al de bewijzen van eerbied en kinderlijke genegenheid die wij hem verschuldigd zijn, en hem tevens zoovel eer mogelijk aandoen ; daarom was het elks verlangen dat Zijne Hoogw. op het stadhuis hingeogeleid en officieel zou verwelkomd worden.

De liberalen hebben dit vlakaf geweigerd en aldus een bloedigen smaad op onze katholieke bevolking geworpen. Dezen smaad zullen onze medeburgers niet vergeten, en zulk eene uitdaging, gericht tot hunne heiligste gevoelens, mogen zij niet onbeantwoord laten. Integendeel, in October, bij de aanstaande gemeentekiezing, zullen zij dezelve beantwoorden zooals het betaamt en onze kleingeestige en sectarische stadsbestierders loon naar werken geven.

* *

Toekomend jaar zal onze stad de zevenjarige feesten der Kroning van O. L. V. vieren. Van nu af bereiden onze medeburgers zich om deze plechtigheden grootsch en indrukwekkend te maken. Een historischen stoet, de geschiedenis van Tongeren door de eeuwen heen verbeeldende, zal door onze straten trekken, en alles overtreffen wat tot nu toe bij ons te zien is geweest, en zal tevens de verwoonering opwekken der talrijke vreemdelingen die naar Tongeren, de oudste stad van België, de vermaarde Bisschopsstad, zullen komen.

In vele straten reeds zijn comiteiten gevormd, om de vereischte gelden te verzamelen, noodig om de straatversieringen te verrichten en deze zoo schitterend en luisterrijk mogelijk te maken ; in een woord, van nu af reeds heerscht er geestdrift, en vooral eendracht onder de bevolking, nopens deze grootsche plechtigheden, en alles laat ons toe te voorzeggen dat deze feesten met den besten uitslag zullen bekroond worden.

Welnu, wij vernemen dat verscheidene Bisschoppen, Prelaten, enz. deze plechtigheden zullen komen opluisteren, en onze stad moet ze kunnen ontvangen zooals wij zelven zouden wenschen hen te ontvangen, 't is te zeggen, met al den eerbied dien zij verdienen.

Neen, geene koele ontvangst moet dezen Kerkvoogden in onze stad te beurt vallen, want dit zou eene schaduw werpen op onze luisterrijke feesten en eene oneer zijn voor onze katholieke bevolking.

Dat dus de handelwijze onzer liberalen, die verleden zondag den toegang tot het stadhuis ontzegden aan onzen geëerbiedigden Bisschop, eene les weze voor onze medeburgers. In October aanstaande zullen zij, wij twijfelen er niet aan, op hunne beurt den toegang van het stadhuis ontzeggen aan deze sectarische bestierders, die toekomend jaar misschien wederom hunnen smaad aan onze katholieke medeburgers zouden willen toewerpen tijdens de feestelijkheden der Kroning. Zij zullen er integendeel mannen naar toezenden van hun geloof, van hunne principen, die op waardige en eerbiedige wijze de Opperhoofden van hunnen Godsdienst weten te ontvangen.

Medeburgers, vergeet niet den smaad u verleden zondag in uwe godsdienstige overtuiging toegebracht, bij het eerste Bisschoppelijk bezoek van Mgr Rutten in onze stad !

M. Helleputte,

onze achtbare volksvertegenwoordiger, deelt ons den volgenden brief mede, welken hij aan een blad dezer stad komt te zenden :

MUNHEER DE HOOFDOPSTELLER VAN HET « ALGEMEEN BELANG ».

Sedert dat er gewerkt wordt om in het arrondissement Tongeren-Maeseyck eenen Katholieken Volksbond op te richten, heeft het *Algemeen Belang* zijn beste gedaan om die stichting te beletten.

Gij zijt er niet in gelukt. De overgroote meerderheid der katholieke kiezers zijn innig overtuigd dat een katholieke Volksbond noodzakelijk is.

Op enkele punten aangaande de inrichting verschillen de gedachten ; op de noodzakelijkheid der stichting verschillen zij niet.

* *

Het is bijzonderlijk over het stelsel dat moet aangenomen worden voor de aanduiding der kandidaten in geval van kiezing dat het verseuil bestaat.

De eenen zijn partijgangers van wat men noemt den *poll*, de anderen voor het stelsel der *afgevaardigden*.

Gij zijt voor den poll, het is uw recht.

Ik ben voor de afgevaardigden, het is mijn recht.

Maar wat uw recht niet is, het is van mij verklaringen toe te kennen die ik niet alleenlijk niet gedaan heb, maar die juist het tegenovergestelde zijn van hetgeen ik gezegd en herzegd heb.

Het is de eerstemaal niet dat gij het doet, en ik acht dat de tijd gekomen is aan zulk eene handelwijze een einde te stellen.

Daarom stuur ik u dezen brief. Gebruik makende van het recht dat de wet mij toekent, verzoek ik U hem op te nemen in uw eerstkomend blad als antwoord op uwe artikels van 9, 14, 21 en 23 Mei.

Ik verzoek U dezen brief op de eerste bladzijde te laten verschijnen van het *Algemeen belang*.

Het is wel verstaan dat ik niet afsie van mijn recht op uwe andere artikels te antwoorden.

Nopens het ontwerp van standregelen dat de HH. provinciale Raadsleden van het arrondissement aan de kiezers hebben voorgesteld, drukt gij het volgende :

« .... M. Helleputte en de andere volksbinders, hebben alom verkondigd dat niets, hoegenaamd niets, aan de statuten mag veranderd worden....»

Ik wil, M. de Hoofdopsteller, uw eeslechte voorbeelden niet volgen, ik wil beleefd blijven. Ik zal zulk gezegde met den naam niet bestempelen dien het verdient. Ik zeg eenvoudig dat het eene grove onwaarheid is.

* *

Niet op eene plaats maar op tien plaatsen, niet voor twee getuigen maar voor honderden honderde getuigen, heb ik gezegd en mijne vrienden insgelijks :

« 1° dat de standregelen of statuten, *voorgesteld* dus *voorloopige* statuten zijn.

» 2° *dat niemand het recht heeft statuten* » *op te dringen aan onze* partij.

» 3° *dat deze partij alleen, behoorlijk en* « *regelmatig geraadpleegd, dat recht bezit en*

» 4° *dat eenieder van ons, welk ook zijn* » *persoonlijk gedacht zij, de plicht heeft* » *zich aan het gedacht van de partij te* » *onderwerpen.* »

Dat is de waarheid. Waarom acht gij het noodig van zie te vervalschen ? Uwe lezers zullen het wel raden.

* *

Gij zijt voor den poll, het is uw recht.

Ik ben voor de afgevaardigden, dat is mijn recht.

Indien de partij zich voor den poll verklaart, zal ik mij daaraan onderwerpen. Ik heb het gezegd en herhaald. Ik herhaal het nog eens in uwe kolommen.

Ik vraag U of zij U aan het stelsel der afgevaardigden zult onderwerpen, indien de partij zich voor dit stelsel verklaart ?

* *

Waarom ben ik voor het stelsel van de afgevaardigden en niet voor den poll ?

Luister, M. de Hoofdopsteller. Als ik volksvertegenwoordiger geworden ben, hebben mijne kiezers mij gevraagd de belangen der katholieke partij te verdedigen. Dat heb ik gedaan zooveel als het in mijne macht was. Dat aanschouw ik als mijnen eersten en strengsten plicht.

Welnu, ik ben overtuigd dat het stelsel van den poll een groot gevaar is voor de katholieke partij in ons arrondissement.

Ik ben ook overtuigd dat de poll aanleiding zal geven aan allerhande betwistingen en bijna voor iedere kiezing tegenstrijdige katholieke lijsten zal te weeg brengen.

En indien ik die overtuiging heb, is het mijne plicht niet van mijne vrienden te waarschuwen ?

Ze dwingen mag, kan en wil ik niet ; ze waarschuwen moet ik.

Ben ik alleen van mijn gedacht ?

Luister, M. de Hoofdopsteller.

In gansch België zijn er juist drie arrondissementen die den poll hebben aangenomen. DRIE, versta mij wel. DRIE op ZEVEN-EN-TWINTIG, die sedert ons nieuw kiesstelsel nieuwe standregelen hebben aangenomen.

Die drie arrondissementen zijn St. Niklaas, Dendermonde, Luik ; van die drie arrondissementen zijn er maar TWEE, die den poll hebben toegepast, TWEE op ZEVEN-EN-TWINTIG, M. de Hoofdopsteller, te weten St. Niklaas en Dendermonde. Te Luik zijn de standregelen gansch nieuw en men weet nog niet hoe men zal te werke gaan.

Nu, de poll heeft te St. Niklaas en te Dendermonde zulke uitslagen gegeven dat vele der beste strijders de noodzakelijkheid eener verandering der standregelen erkend hebben.

Te St. Niklaas is die verandering beslist.

* *

Er is dus in gansch België op ZEVEN EN TWINTIG arrondissementen een arrondissement te weten Dendermonde, waar het stelsel dat gij verdedigt toegepast is geworden en nog onveranderd blijft. **Een**, M. de Hoofdopsteller.

Wilt gij nu het verschil van toestanden kennen tusschen Dendermonde en Tongeren-Maeseyck ?

Ziehier :

	getal gemeenten	getal inwoners	getal hectaren	getal volksver.	getal kiezers
St. Niklaas	30	459000	50000	4	35380
Dendermonde	28	127000	39000	3	28442
Tong. Maes.	128	129000	150000	3	30227

Die cijfers zijn welsprekend, M. de Hoofdopsteller. Ons arrondissement is driemaal zoo uitgestrekt als St. Niklaas ; meer als viermaal zoo uitgestrekt als Dendermonde.

Het telt meer dan vier maal zoo veel gemeenten als St. Niklaas, en omtrent vijf maal zoo veel als Dendermonde.

Het getal kiezers integendeel verschilt weinig. Het overgroot getal der kiezers is katholiek want te St. Niklaas en te Dendermonde zoowel als in Tongeren-Maeseyck zijn al de gekozene katholiek. Nochtans bij ons is het getal katholieke kiezers grooter in evenredigheid dan in de twee andere arrondissementen.

Nu, indien eene degelijke inrichting van den poll te Dendermonde en te St. Niklaas aanleiding gegeven heeft tot zulke groote moeielijkheden, wat zullen die moeielijkheden zijn in ons arrondissement?

Indien de uitslagen van den poll zoo weinig zeker zijn geweest dat men op meer dan duizend stemmen na niet kan zeggen welk getal stemmen de kandidaten in den poll bekomen hebben, hoezal het zijn bij ons, waar de inrichting en de werking van den poll viermaal moeilijker zal zijn ?

* *

Ik heb u gezegd dat onze verkleefdste vrienden, onze ijverigste werkers zoodanig overtuigd zijn van de slechte gevolgen van den poll, dat zij aandringen om dat stelsel door een ander te vervangen. Dezer dagen is die verandering te St. Niklaas gebeurd.

De poll is niet volledig afgeschaft maar zijne toepassing is beschrenkt.

En tot welk stelsel hebben onze vrienden van St. Niklaas hunnen toevlucht moeten nemen ? *Tot het stelsel der afgevaardigden*, M. de Opsteller.

Tot nu toe deed de poll in alle gevallen uitspraak. Het is te zeggen dat het stelsel dat uwe voorkeur geniet toegepast wierd.

Voortaan zullen het de afgevaardigden zijn die de kandidaten zullen aanduiden.

Het getal dier afgevaardigden is *een per 200 kiezers*.

Wij stellen voor VIJF OP HONDERD KIEZERS, dus TIENMAAL ZOO VEEL.

De poll zal alleenlijk nog toegepast worden in geval de kandidaten de drie vierden der stemmen der afgevaardigden niet bekomen.

En bemerk, M. de Opsteller, dat die zoo belangrijke verandering de ALGEMEENHEID DER STEMMEN bekomen heeft min twee.

Ziedaar wat de ondervinding geleerd heeft nopens den poll.

* *

Wat heeft men tot nu toe over den poll in het arrondissement Tongeren gedacht ?

Ik heb hier onder mijne oogen vier zeer belangrijke stukken uitgaande van Tongeren.

Het eerste geeft de standregelen van den *Bond van het arrondissement Tongeren*, aangenomen den 26 Juni 1877.

Ziehier de bijzonderste artikels. Ik schrijf ze over in het fransch zooals zij opgestold waren, om aan uwe lezers, die met de taal bekend zijn, den oorspronkelijken tekst onder de oogen te leggen, en hun zelf te laten oordeelen over de nauwkeurigheid mijner vertaling.

« ART. 1. — Il est fondé dans l'arrondissement » une société sous le nom de Fédération des as- » sociations catholiques cantonales de l'arron- » dissement de Tongres. Elle a son siège à Tongres.

» . . . .

» ART. 5. — Font partie de la société tous les » membres des associations cantonales établies ou » à établir dans les 5 cantons composant l'arron- » dissement, savoir : Bilsen, Looz, Mechelen, » Sichen et Tongres.

» . . . .

» ART. 5. — La société est administrée par un » comité de *trente* membres, dont quatre seront » nommés par l'association cantonale de Bilsen, » huit par celle de Looz, quatre par celle de » Mechelen, quatre par celle de Sichen et dix par » celle de Tongres. Le comité se complètera lui- » même dans le cas où une association cantonale » ne désignerait pas ses délégués. Il nommera » dans son sein un président et un secrétaire.

» ART. 6. — Le comité a pour mission de s'oc- » cuper de tout ce qui peut intéresser le parti » catholique et notamment de *désigner les candi- » dats pour les élections législatives.*

» ART. 7. — Les associations cantonales déter- » mineront la durée du mandat de leur délégués, » ainsi que l'étendue de leurs attributions rela- » tivement au choix des candidats pour les élec- » tions législatives. »

Ziehier de vertaling :

« ART. 1. — Er is in het arrondissement eene » maatschappij gesticht onder den naam van » Verbond der kantonale katholieke bonden van » het arrondissement Tongeren. De zetel is te » Tongeren.

» . . . .

» ART. 3. — Maken deel van de maatschappij » al de leden der kantonale bonden, gesticht of » nog te stichten in de vijf kantons welke het » arrondissement uitmaken, te weten : Bilsen, » Loon, Mechelen, Sichen en Tongeren.

» . . . .

» ART. 5. — De maatschappij wordt bestierd » door een comiteit van *dertig leden*, waarvan vier » zullen genoemd worden door de kantonale bond » van Bilsen, acht door dien van Loon, vier door » dien van Mechelen, vier door dien van Sichen, » en *tien* door dien van Tongeren. Het Comiteit » zal zich zelf volledigen in geval een der kanto- » nale bonden hare afgevaardigden niet zou aan- » duiden. Het comiteit zal tusschen hare leden » een voorzitter en een secretaris kiezen.

» ART. 6. — Het comiteit heeft voor taak zich » bezig te houden met alles wat de katholieke » partij van belang kan zijn en onder andere het » *aanduiden der kandidaten voor de wetgevende* » *kiezingen.*

» ART. 7. — De kantonale bonden zullen de » tijdruimte aanduiden van het mandaat hunner » afgevaardigden, alsook de uitgestrektheid hun- » ner bevoegdheid in zake van den keus der » kandidaten voor de wetgevende kiezingen. »

De kandidaten wierden dus aangeduid door dertig afgevaardigden. En nochtans was het arrondissement Maeseyck nog bij Tongeren niet gevoegd en het getal kiezers was 1460 terwijl het nu tot 30227 geklommen is !

Indien de opstellers der tegenwoordige voorgestelde standregelen *Volksbinders* zijn, wat moet men denken van de opstellers der standregelen van 1877 ?

Ik herinner mij nochtans niet dat gij hun ooit dien naam hebt gegeven.

* *

Het tweede stuk is van na de herziening. De standregelen van 26 Juni 1877 schenen niet meer overeen te stemmen met den nieuwen toestand.

Politieke hoofdmannen van Tongeren stelden veranderingen voor. Gingen zij over tot den poll ? In geener mate.

Ziehier hunne voorstellen :

» ART. 1. — Il est fondé dans l'arrondissement » une société sous le nom de Fédération des » Associations catholiques cantonales de l'arron- » dissement de Tongres. Elle a son siège à » Tongres.

» . . . .

» ART. 5. — La Société est administrée par un » comité de 87 membres, dont 15 sont nommés » par l'association cantonale de Bilsen, 23 par » celle de Looz, 14 par celle de Mechelen, 15 par » celle de Sichen et 22 par celle de Tongres. Le » comité se complètera lui-même dans le cas où » une association cantonale, *ou une assemblée gé-* » *nérale des électeurs catholiques du canton, ne* » *désignerait pas ses délégués.*

» Le comité nommera dans son sein un Prési- » dent, un Secrétaire-Trésorier *et une commission* » *permanente de 11 membres, qui exécutera les* » *décisions du Comité, veillera à la formation des* » *Comités locaux, et expédiera les affaires cou-* » *rantes.*

» ART. 6. — Les associations cantonales déter- » mineront l'étendue du mandat de leurs délégués » relativement au choix des candidats pour les » élections législatives.

» *Le mandat des délégués sera renouvelé lors de* » *chaque élection législative générale ou partielle.*

» ART. 7. — Le Comité vérifie le *pouvoir de ses* » *membres* et a pour mission de s'occuper de tout » ce qui peut intéresser le parti catholique et » notamment de désigner les candidats pour les » élections législatives. »

DE MOORD in den Tunnel.

14de VERVOLG.

Zonder verder een woord te spreken, verliet het jonge meisje de keuken, op den voet gevolgd door de oude Debora, die, met de brandende lamp in de hand, binnensmonds allerlei onverstaanbare woorden prevelde.

In korten tijd gelukte het haar, de kleine zitkamer recht gezellig te maken. De gordijnen werden gesloten en de lamp op tafel geplaatst ; weldra brandde een vrooljk, knappend houtvuurken en noodigde een gemakkelijke leunstoel het jonge meisje uit, plaats te nemen aan een klein tafeltje, waarop een smakelijk avondmaal uit koud vleesch, boterhammen, gekookte eieren met geroosterd brood en confituren bestaande, tot eten uitlokte. Met een flesch wijn en een glas in de hand bleef de oude dienstmeid voor Vera staan en zegde :

— Ge moet maar wat eten, dan zal die angst wel overgaan, maar, vervolgde zij na eene korte stilzwijgendheid, waarin zij het jonge meisje nauwkeurig had opgenomen, hebt gij geene vrienden of verwanten, bij wie ge eens een dag of veertien zoudt kunnen doorbreugen. Als ge soms niet genoeg reisgeld hebt, zou ik u dat nog wel kunnen leenen.

— Maar waarom zou ik van huis gaan om kennissen te bezoeken ?

— Omdat gij op het oogenblik beter buiten dan binnen deze muren zijt — dat is alles ! Ik heb er een voorgevoel van, dat de zaken hier volstrekt niet in orde zijn en als ge nu een goeden raad wilt volgen, moet ge u hoe gauwer hoe liever uit de voeten maken, voorsteer ge in allerlei moeilijkheden gewikkeld wordt.

Ontsteld rees Vera van haren stoel op en zag de huishoudster verschrikt aan.

— Wat bedoelt ge, Debora ? Welk vreeselijk geheim waart dan toch in dit huis rond ? kreet zij opgewonden met wringende handen. Ik heb reeds lang opgemerkt, dat er zonderlinge dingen gebeuren, dat wij niet leven zoo als andere menschen, en ik geloof dat gij en uw man het geheim kent, dat daaraan schuld is.

— Ik zou niet heel geschikt zijn om een geheim te bewaren, als ik tegen de eerste de beste, die mij daar naar vroeg aan het babbelen ging, luidde het scherpe antwoord. Ik kan u oamogelijk meer zeggen, maar herhaal wat ik u zooeven zegde, dat het beste wat gij doen kunt, is — de Grange zoo spoedig mogelijk te verlaten. Nu is het uwe zaak of gij mijn raad al dan niet wilt volgen.

Daarmee ging zij heel kalm de kamer uit en liet Vera aan hare eigen pijnigende gedachten over, die onbestemd gevoelde, dat er een ramp aantocht was, die geene menschenmacht zou vermogen te keeren. En niemand wien zij ter hulp kon roepen, niemand dan Mauritz — maar hare maagdelijke schuchterheid verhinderde haar, zich tot hem of zelfs tot lord of lady Evremont te wenden.

Waarlijk het is moeilijk, zich een toestand van ellendiger, dieper verlatenheid voor te stellen, dan die waarin de schoone Veronica Graham zich bevond ; huiverend van angst en koude bleef het arme meisje tot de dag aanbrak in den armstoel zitten ; zij durfde niet naar bed gaan ; een ruwe, hevige wind was opgestoken en huilde klagend om het oude huis ; de losgelaten klimpranken sloegen tegen de ruiten, uilen en andere nachtvogels lieten daarbuiten in de ontbladerende takken hun onheilspellend geroep hooren ; het vuur in den haard was door gebrek aan brandstof uitgegaan en nog altijd tat zij daar in de verslagen houding van iemand, die het onafwendbaar onheil in starre ontzetting afwacht.

XVI.

Eindelijk was de lange, bange nacht zonder stoornis verstreken en de grauwe dag met bewolkten hemel en stroomenden regen aangebroken, en Vera, die rinnens was geweest zich wat te verfrischen en hoop had, na den doorwaakten nacht, door eene wandeling in de vrije natuur tot kalmte te komen, moest dat voornemen prijsgeven en besluiten den langen, somberen dag in huis door te brengen, hoe weinig uitlokkend dat vooruitzicht haar ook toescheen.

Nu en dan kwam Debora eens boven om de maaltijden te brengen en weg te halen zonder de minste toespraak over den vorigen avond te maken, misschien was zij wel verschrikt geweest over hare eigen babbelzucht en had zij zich oustellig voorgenomen, niets verder te verraden.

De dag ging langzaam om en eerst tegen den avond klaarde de hemel op ; in gepeins verzonken stond de arme verlaten Vera aan het venster van Mevrouw Graham's zitkamer en staarde in de valiende schemering, toen er plots een hand op haren schouder gelegd werd en zij verschrikt omziende tot haar groote verbazing haar vader zag ; hij droeg nog denzelfden overfrak van den vorigen avond, maar scheen niet zoo afgelevefd en gebukt en zag er veel vroolijker en opgeruimder uit, dan bij zijn vertrek naar Londen.

— Gij zijt verrast mij te zien, nietwaar, Vera ? Ge hadt mij zeker niet zoo spoedig terug verwacht, is het niet ?

— Neen, zeker niet, antwoordde zij, ter nauwernood van den schrik bekomen. Maar waar is mevrouw ?

— In Londen, ik ben alleen naar hier gekomen.

— Maar ik sta al langer dan een uur aan het venster en heb u toch niet in huis zien komen, merkte zij op.

— Dat is best mogelijk, er zijn meer uitgangen dan alleen door de hoofddeur, nu, ik dacht dat ge dat reeds lang ontdekt zoudt hebben, antwoordde hij koeltjes. Om u de waarheid te zeggen, Vera, ben ik hierheen gekomen om u mee te nemen. Kleed u zoo spoedig mogelijk aan en pak het noodige in een kofferke ; ik zal intusschen Jerupp waarschuwen om het poueywagentje in te spannen, dan kunnen we onmiddelijk naar de statie rijden.

— Maar vader !

Ongeduldig viel hij haar in de rede :

— Verlies nu maar geen tijd met dat tegenspreken, kindje, ik geloof gaarne dat gij over een en ander wat verbaasd zijt, maar ge zult de reden mijner handelwijze, die u natuurlijk zonderling voorkomt, later wel vernemen. Ge weet, de trein wacht op niemand, haast u dus wat om klaar te komen. Ge hebt maar een kwartier tijd, dan moeten wij vertrekken.

En lachend schoof hij haar de deur uit. Zij was wel verplicht te gehoorzamen, maar vroeg zich af, of het hem gelukt zou zijn, de waakzaamheid zijner vrouw te verschalken en zonder hare voorzijner vrouw te verschalken en zonder hare voorkennis te vertrekken en terug te komen. Als dat inderdaad het geval was, was het feitelijk beter dat zij, Vera, bij hem bleef. Toch bracht zijne wijze van handelen haar in verwarring, zijne houding was beslist, zijne woorden waren helder, en er viel geen spoor van de verstandsverbijstering te bemerken, waarnaar zij vroeger meende dat hij leed. Onder dien stroom van gedachten kleedde Vera zich aan en pakte snel eenige noodige zaken in haar handtasche ; binnen het kwartier was zij reeds in den gang, waar M. Graham, met zijn reisdeken over den arm, haar al opwachtte.

— Dat is een braaf meisje, merkte hij goedkeurend op ; Goddank dat gij ten minste verstandig er zijt dan de meeste dames, die zooveel tijd voor haar toilet noodig hebben.... daar is Thrupp reeds met het rijtuig.

— Wacht, nog een oogenblik, vader, ge hebt nog niet gezegd waar wij henen gaan.

— Heb ik dat niet gezegd, nu dan heb ik dat zeker vergeten. Waar zouden wij anders heengaan dan naar Londen, liet kind ?

— Naar mevrouw ?

Het scheen haar toe dat hij haar eenigzins ontsteld aanzag, toen hij antwoordde :

— Ja, natuurlijk — ongelukkiger wijze zijn wij wel verplicht naar haar toe te gaan, want de wet schrijft voor, dat man en vrouw bij elkaar moeten blijven, tot de dood hen scheidt. Gij verlaagt toch niet, Vera, dat ik mevrouw verlaten zal ?

De vraag werd op zulk een ernstigen toon gedaan, dat Vera zoo spoedig geen antwoord kon vinden ; haar vader legde zijne hand op haren arm en voegde er fluisterend bij :

— Weet ge, als ge er op gesteld zijt en dien eisch stelt, dan, ik verzeker het u, keer ik niet meer naar haar terug. Het gaat mij vervelen het slavenleven, dat zij mij den laatsten tijd bezorgde, nog langer te lijden en bovendien is zij zoo razend jaloersch op u, dat, zoolang zij bij ons is, er bitter weinig uitzicht op geluk voor u bestaat. Willen wij samen vluchten en ergens rustig en kalm op het vasteland gaan wonen ? Ik ken een verrukkelijk Italiaansch dorpken, waar we gelukkig en tevreden leven kunnen en — geld heb ik, God zij dank, genoeg. Zeg ja, Vera, och, toe, zeg ja, verlos mij van deze knellende banden.

In stomme ontzetting over zijne ongewone bevigheid zag Vera haren vader aan en moest zij even wachten voor zij haar antwoord op zijne onstuimige vraag kon vinden, maar eindelijk schudde zij het hoofd en zegde beslist :

— Neen, neen, duizendmaal neen ! Mevrouw is nu eenmaal uwe wettige echtgenoote en de gedachte alleen haar te willen verlaten is wreed en misdadig.

Hij staakte zijne pogingen om haar nog meer te overreden en bleef zich er bij zijne schouders op te halen, terwijl hij eenige onverstaanbare woorden mompelde en den plaid over zijnen arm terechtschikte.

— Kom dan maar mee, als gij niet anders wilt, zegde hij en leidde zijne dochter bij de hand, naar de voordeur, die hij opentrok ; doodsbleek van schrik trad hij terug.

— Mijn God, wie is dat ? klonk het, toen de gedaante van een man in de geopende deur verscheen en hem verhinderde naar buiten te treden. M t een enkelen oogopslag herkende Vera den man, die nu niet de livrei van een huisknecht maar een eenvoudig grijs reiskostuum droeg, als de rijknecht van lord en lady Evremont.

— Ik zie, dat gij gereed staat om op reis te gaan, M. Graham, zegde hij vriendelijk, het spijt mij echter, dat ik u moet lastig vallen, maar ik moet u eenige oogenblikken gehoor verzoeken, vooraleer gij vertrekt.

Hij trad den gang binnen en Vera zag dat hij in den linkerborstzak van zijnen frak iets vasthield ; eerst scheen M. Graham verward en antwoordde niet, maar langzamerhand kreeg hij zijne zelfbeheersching terug en zegde op opgewekten toon :

— Het spijt mij zeer dat ik u op op het oogenblik niet van dienst kan zijn, mijnheer, maar ik moet den trein halen, waarmee mijne dochter en ik naar Londen willen vertrekken en wij hebben geen tijd te verliezen. Een ander maal dus, als het u beteekende is, mijnheer.

— Een ander maal zou het mij wellicht niet gelegen komen, antwoordde de man nog altijd kalm, maar nu op bijzonder luiden, bijna bevelenden toon. De zaak, waarvoor ik kom, is zeer dringend en kan geen uitstel lijden, misschien kunt ge wel gissen wat ik van u verlang ?

— Ik kan het niet gissen en wensch er ook geen moeite voor te doen, hernam de oude man ontstemd en deed vergeefsche moeite om langs den indringer heen, de deur te bereiken, maar Wickham, zoo was de naam van den vreemdeling, verroerde zich niet en bleef als aan den grond vastgenageld staan. Geen spier van zijn strak gelaat bewoog zich en M. Graham zag zich eenvoudig verplicht eenige stappen achteruit te doen.

— Ik meende dat het huis van een Engelschman zijn heiligdom was, merkte hij hoonend op, maar gij schijnt eene andere meening daaromtrent te koesteren.

— Ik moet toestemmen dat die in dit bijzonder geval, van de uwe afwijkt, maar ik heb het recht zoo te handelen.

— Welk recht ?

— Dat der wet. Ik heb een bevel tot inhechtenisneming tegen u in mijnen zak, M. Graham, en als gij wijs wilt doen, raad ik u, geene poging tot verzet aan te wenden.

Vera, die dit gesprek met toenemende verbazing en in stomme ontzetting had aangehoord, liet het kleine reistaschken, dat zij in de hand droeg, op den grond vallen en trok daardoor de aandacht van den detective — want natuurlijk behoorde de vreemdeling tot dat gilde — die nu op haar toetrad en beleefd zegde :

— Misschien wilt gij liever naar uwe kamer gaan, jufvrouw Graham, want de zaken die ik hier te behandelen heb, zijn van onaangenamen aard en zouden u in de hoogste mate ontstellen.

(Wordt voortgezet.